

XV DYSKUSYJNE
FORUM
UBEZPIECZEŃ
KOMUNIKACYJNYCH
2022

PCCN
POLSKA IZBA SERWISOWA

OGÓLNOPOLSKI
KONGRES
SERWISÓW
NAPRAWCZYCH

8 GRUDNIA 2022
UNIEJÓW, APARTHOTEL TERMY UNIEJÓW

XV DYSKUSYJNE FORUM UBEZPIECZEŃ KOMUNIKACYJNYCH
I OGÓLNOPOLSKI KONGRES SERWISÓW NAPRAWCZYCH

WPŁYW BIEGŁEGO SĄDOWEGO NA WYNIK POSTĘPOWANIA SĄDOWEGO

mgr MAREK STEPIEŃ

KTO MOŻE ZOSTAĆ BIEGŁYM SĄDOWYM

- ✓ Osoba korzystająca z pełni praw obywatelskich
- ✓ Ukończyła 25 lat (wyjątek 21 lat biegły tłumacz języka migowego)
- ✓ Posiada teoretyczne i praktyczne wiadomości specjalne w danej gałęzi nauki itd.
- ✓ Wyrazi zgodę na ustanowienie go biegłym
- ✓ Daje rękojmię należytego wykonywania obowiązków

BIEGŁY JAKO ŹRÓDŁO DOWODOWE

- Biegły jest to osoba posiadająca wiadomości specjalne, wezwana przez organ procesowy do zbadania i wyjaśnienia w swojej opinii istotnych dla prawnego rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, których poznanie wymaga specjalnych wiadomości z zakresu nauki, sztuki, techniki lub rzemiosła.

ORGAN PROCESOWY

- Pod pojęciem organ procesowy należy rozumieć Sąd, Prokuratora, a także funkcjonariusza Policji działającego na zlecenie i upoważnienie prokuratora.

WIADOMOŚCI SPECJALNE

- W prawie procesowym pojęcie to nie zostało zdefiniowane.
- Są to wiadomości wszelkiego rodzaju wykraczające poza zakres wiedzy prawniczej.
- Nie należą do nich jednak wiadomości, które są dostępne dla przeciętnego, dorosłego człowieka o odpowiednim doświadczeniu życiowym, wykształceniu i zasobie wiedzy ogólnej.

STAŁY BIEGŁY SĄDOWY

- Osoba, która w odpowiednim trybie została przez Prezesa Sądu Okręgowego wpisana na listę stałych biegłych w danej specjalności na okres kadencji trwającej 5 lat. Po pozytywnej ocenie pracy biegłego okres ten może zostać przedłużony na kolejne kadencje.

BIEGŁY SĄDOWY AD HOC

- Osoba spoza listy biegłych sądowych, które z racji posiadania wiadomości specjalnych w jakiejś dziedzinie, potrzebnych organowi procesowemu, zostanie przez ten organ doraźnie powołana do spełnienia roli biegłego w danej konkretnej sprawie.

ZADANIE BIEGŁEGO SĄDOWEGO

- Efektem działań biegłego jest sporządzona przez niego opinia, w której powinien odnieść się do kwestii problemowych, sformułowanych przez organ procesowy.
- Biegły przyczynia się do rozstrzygnięcia sprawy wyjaśniając i przybliżając zagadnienie, wymagające wiadomości specjalnych.
- Wnioski biegłego powinny opierać się na posiadanej przez niego wiedzy specjalistycznej i zasadach prawidłowego rozumowania.

OPINIA BIEGŁEGO SĄDOWEGO

- **Opinia biegłego jest wyłącznym środkiem dowodowym, za pomocą którego można wykazać okoliczności, wymagające wiadomości specjalnych.**

KTO NIE MOŻE BYĆ BIEGŁYM SĄDOWYM

- Biegłym nie może być osoba prawna, tylko osobom fizycznym można przypisać cechy wymagane na osobę biegłego. Nie może także być powołana osoba, która zetknęła się już poprzednio z faktami istotnymi dla rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli biegły ma wiedzę specjalną a jednocześnie ma spostrzeżenia istotne w danej sprawie, to powinien być on z reguły przesłuchany w charakterze świadka, a na funkcję biegłego powinno się powołać inną osobę.

SPRZECZNOŚĆ OPINII BIEGŁEGO SĄDOWEGO W POSTĘPOWANIU KARNYM I CYWILNYM

- W postępowaniu cywilnym strony często dołączają do akt sprawy opinie sporządzone w postępowaniu karnym. Przykładem są np. w sprawy o zadośćuczynienie po śmierci osoby bliskiej albo w sprawach o odszkodowanie lub rentę w związku ze skutkami wypadku drogowego.

SPRZECZNOŚĆ OPINII BIEGŁEGO SĄDOWEGO W POSTĘPOWANIU KARNYM I CYWILNYM

- Skazanie w sprawie karnej jest dla sądu rozpoznającego sprawę o zadośćuczynienie, rentę albo o odszkodowanie wiążące co do faktu popełnienia przestępstwa.
- Strona pozwana niejednokrotnie podnosi w postępowaniu cywilnym zarzut przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody, powiększenia rozmiarów szkody. Dlatego strona zgłasza wniosek o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, np. z zakresu rekonstrukcji wypadków drogowych.
- Sporządzona w postępowaniu cywilnym opinia biegłego, stwierdzająca, że doszło do przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody lub zwiększenia jej rozmiarów może być sprzeczna z opinią sporządzoną w toku postępowania karnego zakończonego prawomocnym skazaniem oskarżonego sprawcy szkody.

SPRZECZNOŚĆ OPINII BIEGŁEGO SĄDOWEGO W POSTĘPOWANIU KARNYM I CYWILNYM

Nawet prawomocne uniewinnienie oskarżonego sprawcy szkody nie oznacza, że w postępowaniu cywilnym nie zostanie mu przypisana odpowiedzialność za szkodę. Możliwa jest zatem także sprzeczność pomiędzy opinią dającą podstawę do uniewinnienia (umorzenia postępowania) a sporządzoną w postępowaniu cywilnym opinią stwierdzającą winę pozwanego sprawcy szkody.

UDZIAŁ BIEGŁEGO SĄDOWEGO W POSTĘPOWANIU DOWODOWYM

- Sąd może zobowiązać biegłego do wzięcia udziału w postępowaniu dowodowym, np. w przesłuchaniu świadków albo w oględzinach rzeczy. Udział biegłego w postępowaniu dowodowym może być czynny, np. biegły może za zezwoleniem Sądu zadawać osobom przesłuchiwanym pytania, może pobrać krew w cel przeprowadzenia dowodu z grupowego badania krwi. Zobowiązanie do udziału w postępowaniu dowodowym jest dla biegłego wiążące.

OPINIA INSTYTUTU NAUKOWEGO

W przepisach Kodeksu postępowania cywilnego ustawodawca nie sprecyzował, kiedy Sąd może zażądać wydania opinii przez Instytut Naukowy lub Badawczo – Naukowy.

Potrzeba zasięgnięcia opinii placówki naukowej występuje, gdy podlegający ocenie problem, ze względu na jego złożoność wymaga wyjaśnienia przez specjalistów o szczególnie wysokim stopniu przygotowania praktycznego i teoretycznego lub gdy konieczne jest wykorzystanie najnowszych badań naukowych, albo gdy opinie biegłych okażą się rozbieżne.

OPINIA INSTYTUTU NAUKOWEGO

Opinie Instytutów bywają przydatne np. w sprawach, w których występuje problem ustalenia przyczyny wypadku drogowego, w sprawach błędów medycznych, w sprawach, w których ma miejsce badanie niekorzystnego wpływu leku na stan zdrowia strony postępowania, a także w sprawach o ustalenie lub zaprzeczenie ojcostwa lub macierzyństwa i w sprawach, w których jest konieczne przeprowadzenie specjalistycznych badań diagnostycznych albo obserwacji w warunkach szpitalnych.

OPINIE BIEGŁYCH SĄDOWYCH

Rok 2016

- Na 100% spraw, przedmiotem w 73,9% wydanych postanowień było dopuszczenie dowodu z opinii jednego biegłego.
- Dowód z opinii dwóch biegłych został dopuszczony w blisko co piątej sprawie.
- Niespełna w 5% postanowień pojawiła się informacja o zleceniu sporządzenia opinii trzem bądź większej liczbie biegłych.

Zaskarżenie orzeczenia wydanego przez Sąd I instancji a sporządzone w sprawie uzasadnienie

Blisko 60% skarżących wydane w sprawie postanowienie, nie kwestionowała ustaleń opinii biegłego. Zastrzeżenia co do sporządzonej opinii zgłosiło około 40%. Najczęściej dotyczyły one zawartych w nich wniosków (33,2%) oraz metody przyjętej przez biegłego (13,7%). Niespełna 5% podważyło źródła, na których biegły się oparł i niemal dokładnie tyle samo zgłosiło błędy rachunkowe oraz oczywiste pomyłki. W 8 przypadkach zastrzeżenia sprowadzały się do braku kompetencji biegłego, w 3 – do tezy dowodowej. Wśród innych należy wymienić przede wszystkim pomijanie niektórych faktów i dowodów.

DOPUSZCZENIE DOWODU Z OPINII BIEGŁEGO PRZEZ SĄD II INSTANCJI A LICZBA SPRAW, W KTÓRYCH WNIESIONY ZOSTAŁ ŚRODEK ZASKARŻENIA

W blisko 95% spraw, Sąd II instancji, rozpoznający wniesiony środek zaskarżenia, wydał orzeczenie merytoryczne. Orzeczenie to nie pojawiło się w 17 przypadkach. Przyczyny braku wydanego w sprawie orzeczenia były następujące: ugoda zawarta przez strony postępowania, umorzenie lub zawieszenie sprawy, cofnięcie wniosku, uchylenie wyroku, odrzucenie apelacji. Łącznie na 290 wydanych orzeczeń merytorycznych przez Sąd II instancji, w 85,5% zostało sporządzone uzasadnienie. W 9,3% przypadków sąd II instancji uchylił orzeczenie wydane przez sąd niższej instancji.

CZAS WYDANIE OPINII PRZEZ BIEGŁEGO SADOWEGO

- Średni czas niezbędny na wykonanie opinii wynosił około 69 dni.
- Połowa opinii została sporządzona w terminie nieprzekraczającym 48 dni.
- Zdarzały się również przypadki zrealizowania zadania w ciągu jednego dnia, jak również w okresie przekraczającym jeden rok (dokładnie 603 dni).

SKUTKI BŁĘDNEJ OPINII BIEGŁEGO SĄDOWEGO- badanie testamentu

Sąd powołał biegłego z zakresu badania pisma ręcznego i dokumentów celem ustalenia, czy testament znajdujący się w aktach sprawy został samodzielnie napisany i podpisany przez osobę, której dane sygnowane były pod testamentem. Należy wskazać, że cały testament sporządzony został pismem ręcznym i składał się z 3 części: treści właściwej testamentu, zapisu literowego nakreślonego pismem drukowanym w formie imienia, nazwiska i peselu oraz parafy.

SKUTKI BŁĘDNEJ OPINII BIEGŁEGO SĄDOWEGO- badanie testamentu

- Biegły sądowy w swojej opinii nie zbadał wszystkich elementów wskazanych przez Sąd, albowiem zanalizował tekst i parafę z pominięciem podpisu, tłumacząc, iż jest on sporządzony pismem drukowanym
- Opinia miała niewłaściwie wskazać materiał dowodowy i błędne daty,

SKUTKI BŁĘDNEJ OPINII BIEGŁEGO SĄDOWEGO- badanie testamentu

- ❑ Opinia nie posiadała wskazanego instrumentarium badawczego
- ❑ Przy 7 stronach opinii łącznie ze stroną tytułową i tablicami poglądowymi wskazany czas pracy wynosił 48 godzin, przy badaniu materiału porównawczego w stosunku do jednej osoby,

SKUTKI BŁĘDNEJ OPINII BIEGŁEGO SĄDOWEGO- badanie testamentu

- ❑ Autor opinii sformułował kategoryczne wnioski, bez żadnego pokrycia i odzwierciedlenia ich w wynikach przeprowadzonych badań,
- ❑ Biegły sądowy dokonał manipulacji materiałem porównawczym, ponieważ do badań wybrał tylko ten, który pasował przyjętej przez niego tezie,

SKUTKI BŁĘDNEJ OPINII BIEGŁEGO SĄDOWEGO- badanie testamentu

- ❑ Biegły sądowy założył, że osoba, która sporządziła tekst pismem drukowanym z występującymi elementami tremoru (drzenie ręki występujące u osób starszych mające odwzorowanie w ich piśmie) nie mogła nakreślić płynnej parafy.
- ❑ Okazało się że osoba, która sporządziła testament była architektem i zawodowo zajmowała się pisaniem i rysowaniem, składając w pracy mnóstwo podpisów, **miała na tyle wyrobiony podpis i nawyk pisarski, że wiek nie wpływał praktycznie na jego wygląd.**

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ